

ŚLADY OSADNICTWA Z EPOKI KAMIENIA I WCZESNEJ EPOKI BRĄZU

Na stanowisku nr 14–15 w Witowie, w czasie prowadzenia ratowniczych badań wykopaliskowych odkryto nieliczne materiały, które należy łączyć z różnymi okresami epoki kamienia oraz z wczesną epoką brązu. Katalog źródeł zawiera zaledwie 14 fragmentów ceramiki oraz 14 wyrobów krzemiennych, na które natrafiono w rozproszaniu, na obszarze niemal całego wykopu (ryc. 7). Większość z nich odkryto w tzw. warstwie kulturowej, a tylko odłupek krzemienny i fragment ceramiki kultury trzcinieckiej w obiektach kultury przeworskiej.

Wśród ceramiki na podstawie cech technologicznych wyróżniono fragmenty naczyń kultury pucharów lejkowatych, kultury ceramiki sznurowej oraz kultury trzcinieckiej. Na zbiór wyrobów krzemiennych składają się okazy charakterystyczne dla okresu późnego paleolitu (np. liściak – ryc. 8: 2) oraz neolitu (np. odłupek gładzony z krzemienia pasiastego, wiórowiec – ryc. 8: 3), a także formy niecharakterystyczne, które można łączyć z różnymi okresami pradziejowymi.

Znaczne zróżnicowanie chronologiczne omawianych materiałów wskazuje, że są one pozostałościami wielu epizodów osadniczych związanych ze społecznościami zamieszkującymi tereny sąsiednie, w tym np. obszar rozległego kompleksu wydmowego położonego po zachodniej stronie Maliny (por np. M. Chmielewska, W. Chmielewski 1975; E. Niesiołowska-Śreniowska, K. Cyrek 1975; H. Wiklak 1975; K. Wasylińska 2001).

Wśród prezentowanych materiałów wyróżniono:

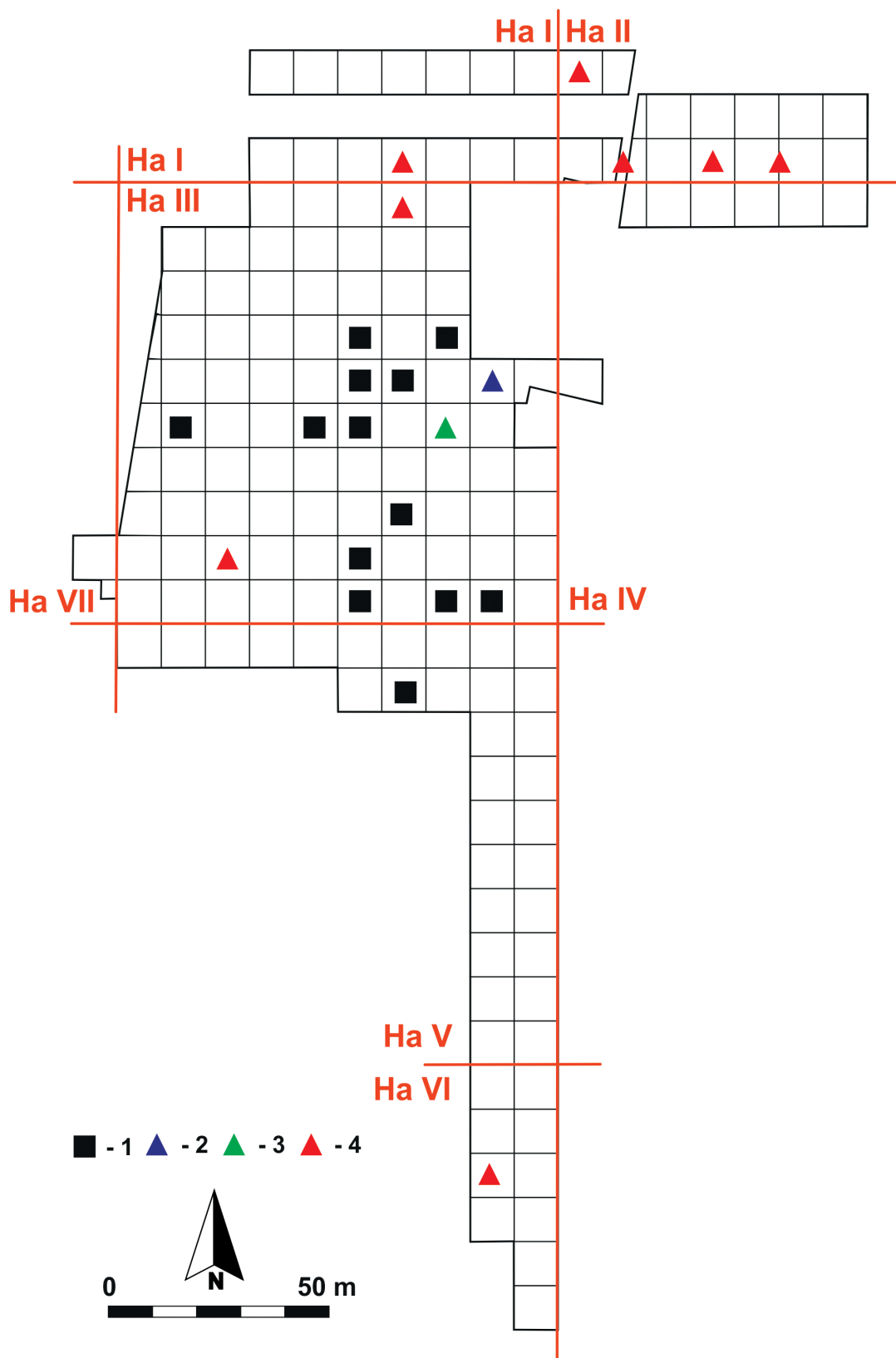
1. Ceramika

- 2 niecharakterystyczne fragmenty naczyń kultury pucharów lejkowatych o typowych dla tych społeczności cechach przygotowania masy ceramicznej z podstawowym udziałem szamotu w domieszce schudzającej (por. np. A. Koško 1981),
- jeden fragment naczynia z obmazywaniem ścianki wewnętrznej, wykonany z gliny niemal bezdomieszkowej, który prawdopodobnie należy łączyć z kulturą ceramiki sznurowej (por. np. J. Czebreszuk 1996),
- 11 fragmentów naczyń kultury trzcinieckiej, które wyróżniono na podstawie cech technologicznych opisanych m. in. przez P. Makarowicza (1998).

2. Materiały krzemienne

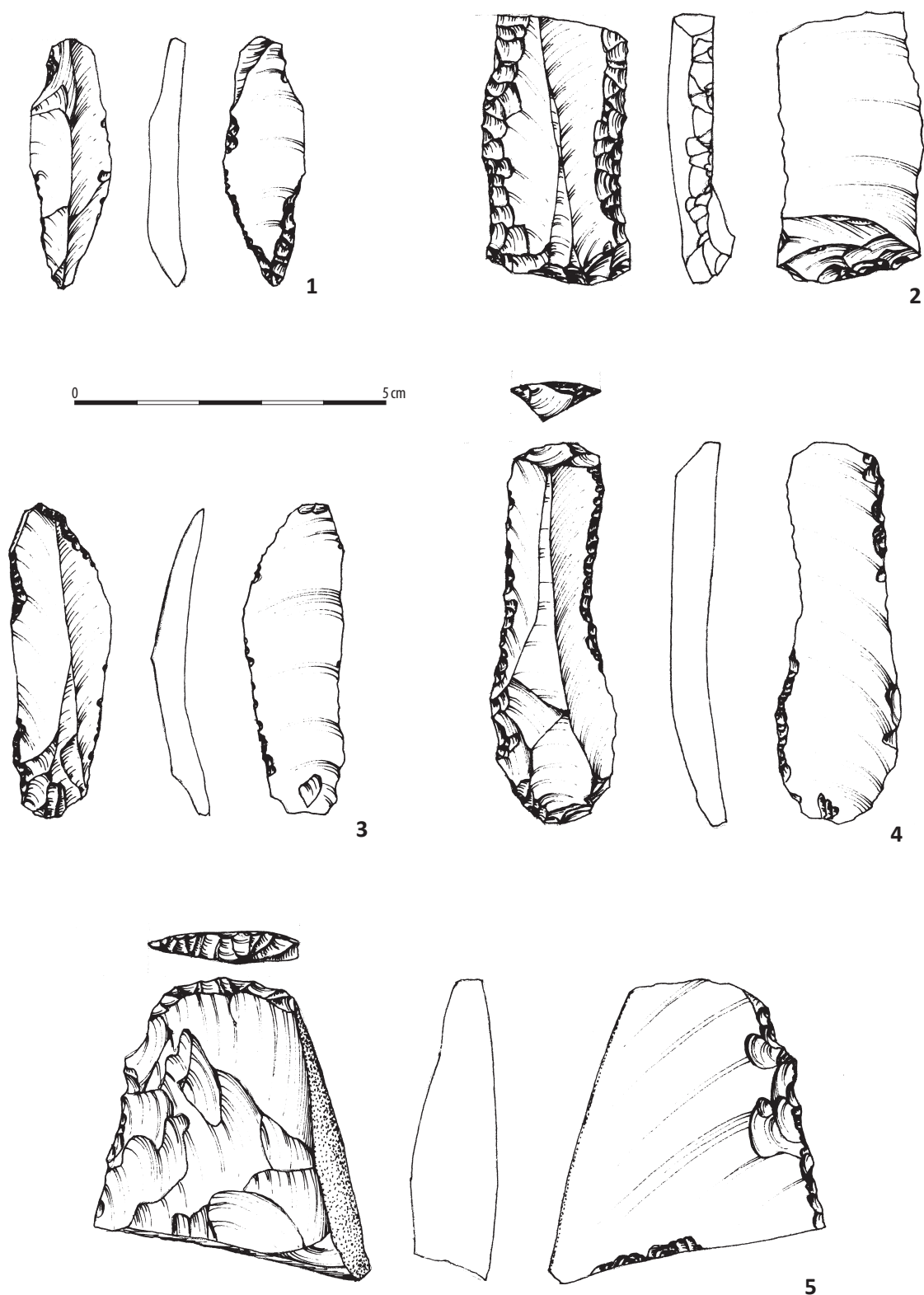
- 3 wióry bez śladów dwupiętowości, w tym jeden z retuszem użytkowym (ha III, ar 56 – ryc. 8: 3) i fragment przypiętkowy (ha III, ar 96) wykonane z krzemienia czekoladowego oraz nieregularny okaz bez wierzchołka z surowca narzutowego (ha V, ar 17),
- fragment wióra z krzemienia czekoladowego (ha III, ar 86) z negatywami wiórowymi przeciwstawnymi, świadczące o pozyskaniu tego okazu z rdzenia dwupiętowego, a więc techniki produkcji półsurowca charakterystycznego dla okresu późnego paleolitu (por. np. S. Schild 1980),
- 3 odłupki, w tym jeden z retuszem użytkowym z krzemienia narzutowego (ha III, ar 47) i dwa fragmenty wykonane z surowca czekoladowego (ha III, ar 52) i narzutowego (ha III, ar 77),

- odłupek z krzemienia pasiastego z zachowaną powierzchnią gładzoną, który należy wiązać z neolitem (B. Balcer 1983) odkryty w obiekcie 43 (ha III, ar 55) łączonym z kulturą przeworską,
- liściak wykonany z krzemienia bałtyckiego (ha III, ar 98 – ryc. 8: 1) z widocznym przekształceniem wierzchołka, które można interpretować jako odbicie rylcowe lub zniszczenie mechaniczne powstałe np. w czasie kontaktu z twardym surowcem. Okaz należy łączyć z okresem późnego paleolitu, z cyklem mazowszańskim (por. np. R. Schild 1975),
- drapacz z krzemienia czekoladowego (ha III, ar 99 – ryc. 8: 4) wykonany z wióra bez śladów dwupiętowości z wyraźnym retuszem boków, który prawdopodobnie należy łączyć z młodszą epoką kamienia,
- drapacz wykonany z masywnego odłupka noszącego ślady intensywnej zaprawy wstępnej prawdopodobnie boku rdzenia z krzemienia czekoladowego (ha III, ar 38 – ryc. 8: 5),
- fragment wiórowca (ha III, ar 36 – ryc. 8: 2) wykonany z dość masywnego wióra z krzemienia narzutowego, który należy łączyć z młodszą epoką kamienia (por. np. B. Balcer 1983),
- fragment łuszczenia retuszowanego (ha III, ar 56) wykonanego z krzemienia narzutowego, który chronologicznie odpowiada neolitowi lub wczesnej epoce brązu,
- fragment nieokreślonej formy z krzemienia czekoladowego (ha III, ar 46).

Ryc. 7. Witów, stan. 14–15, pow. Łęczyca, woj. łódzkie. Dyspersja źródeł z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu. 1 – wyroby krzemienne, 2 – fragmenty naczyń kultury pucharów lejgowatych, 3 – fragment naczynia kultury ceramiki sznurowej, 4 – fragmenty naczyń kultury trzcinieckiej.

Fig. 7. Witów, site 14–15, district of Łęczyca, province of Łódź. Dispersion of artefacts from the Stone Age and the Early Bronze Age 1 – flint artefacts, 2 – fragments of vessels from the Funnel Beaker culture, 3 – fragment of a vessel from the Corded Ware culture, 4 – fragments of vessels from the Trzciniec culture.

Ryc. 8. Witów, stan. 14–15, pow. Łęczyca, woj. łódzkie. Wybór materiałów krzemienych. 1/ w-wa kulturowa ha III ar 98, 2/ w-wa kulturowa ha III ar 36, 3/ w-wa kulturowa ha III/56, 4/ w-wa kulturowa ha III ar 98, 5/ w-wa kulturowa ha III ar 38.

Fig. 8. Witów, site 14–15, district of Łęczyca, province of Łódź. Selection of flint artefacts. 1/ cultural layer ha III are 98, 2/ cultural layer ha III are 36, 3/ cultural layer ha III/56, 4/ cultural layer ha III are 98, 5/ cultural layer ha III are 38.